

**Commissie van Toezicht
op de Arrestantenzorg
Eenheid Den Haag**

Jaarverslag 2013

Den Haag, maart 2014

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 De commissie	4
3 Ontvangst en rondleiding	6
4 Registratie (Arrestantenbord)	7
5 Huisvesting	8
6 Veiligheid arrestanten	9
7 Zorg en bejegening	12
8 Aanbevelingen	14
9 Bevindingen Paleis van Justitie	15
Bijlage: Cijferoverzicht 2013	17

1 Inleiding

In dit jaarverslag brengt de Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg eenheid Den Haag (CTA) verslag uit van haar werkzaamheden in 2013. De commissie is tot stand gekomen door samenvoeging van de voormalige Regionale Commissie van Toezicht Politiecellen Haaglanden en de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Hollands Midden.

De commissie toetst de uitvoering met betrekking tot veiligheid, zorg en bejegening van de arrestanten aan de hand van vaste aandachtspunten. De beoogde kwaliteit van het voormalige korps Haaglanden (het beleid op papier) vormt daarbij de maatstaf.

Vanwege de onbekendheid met het gebied en de locaties van voormalig Hollands Midden heeft de commissie eerst een schouw uitgevoerd op de betreffende locaties. Pas vanaf eind april 2013 zijn reguliere inspecties aan de bureaus van voormalig Hollands Midden ingeroosterd. Omdat voor voormalig Hollands Midden de werkwijze, criteria en bezoekfrequentie van de commissie nieuw was, zijn de arrestantenverblijven in de districten Leiden-Bollenstreek en Alphen aan de Rijn-Gouda (voormalig Hollands Midden) in 2013 aanvankelijk oriënterend gecontroleerd om de betreffende wijkteams en arrestantenhuizen de mogelijkheid gegeven verbeteringen door te voeren. In de loop van het jaar is overgegaan tot controle aan de hand van de aandachtspuntenlijst.

Opbouw van het rapport

Bij de opbouw van het rapport is zoveel mogelijk aangesloten bij het landelijk model jaarverslag van het Landelijk Centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (LCCTA).

In hoofdstuk 2 worden de samenstelling, taken en werkwijze van de commissie uiteengezet.

De hoofdstukken 4 tot en met 6 bevatten de bevindingen van de commissie met betrekking tot de registratie, de huisvesting en de veiligheid. In elk van deze hoofdstukken worden eerst de aanbevelingen gememoreerd die de commissie vorig jaar deed, in het bijzonder in Haaglanden. In hoofdstuk 7 komen de ervaringen van de ingeslotenen aan bod die zoveel mogelijk gecheckt zijn met wat erover in de login geregistreerd is.

In hoofdstuk 8 worden aanbevelingen gedaan aan de politie.

Hoofdstuk 9 ten slotte is gewijd aan de bevindingen in het Paleis van Justitie.

In de bijlage zijn alle cijfers samengevat in een tabel.

2 De commissie

Samenstelling van de commissie

De commissie bestond in het verslagjaar 2013 uit de volgende leden:

- mevrouw mr. E.A.G.M. van Rens, senior rechter in arrondissementsrechtbank Den Haag (voorzitter);
- mevrouw A.G. Akveld, juridisch medewerker bij Het Juridisch Loket te Den Haag;
- de heer F.R. Brons, docent College St. Paul te Den Haag;
- mevrouw mr. C.M. Derijks, senior rechter in arrondissementsrechtbank Den Haag;
- de heer mr. J. Kreumer, advocaat te Den Haag;
- de heer drs. R.A. Schaap MC, senior beleidsadviseur, Dienst Justitiële Inrichtingen, ministerie van Veiligheid en Justitie;
- de heer drs. D. Schols, psychiater bij Parnassia te Den Haag;
- de heer J.H. la Rivière, oud-commissaris van politie in de regio Hollands-Midden, wonende te Voorschoten;
- mevrouw drs. S. Baumgarten-Kustner, psycholoog bij VSO Pleysier (speciaal onderwijs);
- de heer D. Verbaan, unitmanager werkstrafunit bij Reclassering Nederland.

Tevens hebben vanaf september meegelopen:

- mevrouw J. Koppenol, instructeur ROC ID College te Gouda;
- mevrouw J. Stronkhorst, zorgcoördinator en lid Centrale intake commissie onderwijsopvang voorziening Rotterdam;
- mevrouw M. Witte, raadsonderzoeker, Raad voor de Kinderbescherming;
- de heer mr. J.P. Matze, strategisch beleidsadviseur, CAK, zelfstandig bestuursorgaan onder het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
- de heer R.R. Schepen, senior beleidsadviseur Integrale Veiligheid en coördinator Bewaken en Beveiligen, ministerie van Defensie.

Ambtelijke ondersteuning vanuit bureau Staf van de eenheid Den Haag:

- de heer L.B.P. Heijning, secretaris (tot april 2013)
- de heer H.G. Venekamp, secretaris (vanaf april 2013)
- mevrouw M. Kruit, administratie
- mevrouw N. van Vliet, administratie
- mevrouw drs. M.H.M. van Tankeren, jaarverslag

Taken van de commissie

De commissie ziet toe op de bejegening, de verblijfsomstandigheden en het verblijf van de arrestanten in de cellen en ophoudruimten van de politiebureaus en arrestantenhuizen van politie Den Haag en de naleving van de daarop betrekking hebbende voorschriften. Dit is vastgelegd in de Regeling Toezicht Arrestantenzorg en de aanvullende richtlijn voor de behandeling van minderjarige verdachten in een politiecel.

Daarnaast kan de commissie gevraagd en ongevraagd advies geven aan de politiechef, burgemeesters en gebiedsofficieren van justitie en hen inlichtingen verstrekken over aangelegenheden betreffende de politiecellen en arrestantenzorg in de regio.

Op verzoek van het bestuur van de rechtbank te Den Haag verricht de commissie ook inspecties in het cellencomplex in het Paleis van Justitie. De bevindingen hiervan zijn in een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen in dit jaarverslag.

Werkwijze van de commissie Den Haag

De leden van de commissie bezoeken zonder aankondiging in wisselende koppels de cellencomplexen en wijkbureaus op verschillende dagen en tijdstippen. Bij deze inspecties wordt gesproken met de wachtcommandant / chef van dienst en met het personeel belast met arrestantentoezicht. Ook wordt het 'arrestantenbord' (login) bekeken. Onder begeleiding van een politieambtenaar bezoeken de commissieleden de ruimten waar arrestanten kunnen verblijven en zij spreken met een of meer arrestanten, voor zover die aanwezig zijn, ze niet in verhoor zijn en de commissieleden te woord willen staan.

Veiligheid, kwaliteit van de zorg voor arrestanten en bejegening van de arrestanten zijn voor de commissie de drie voornaamste aandachtspunten.

Onduidelijkheden en tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de leidinggevende besproken. Van elk inspectiebezoek wordt een schriftelijk verslag gemaakt. Omdat de wettelijk voorgeschreven aandacht voor huisvesting, veiligheid, inrichting en behandeling/verzorging in de praktijk tot verwarring leidde – wat de één tot huisvesting rekent valt voor de ander onder veiligheid of inrichting, bijvoorbeeld schroeiplekken – hanteert de commissie een inspectieverslag waarin de belangrijkste aandachtspunten van veiligheid, zorg en bejegening geconcretiseerd staan, maar dat ook ruimte biedt voor toelichting en algemene opmerkingen. De leden gebruiken dit formulier niet als 'afvinklijstje', maar om eenduidigheid in de rapportage te bewerkstelligen.

De inspectieverslagen worden op de tweemaandelijks vergadering van de commissie besproken en naar aanleiding daarvan worden aandachtspunten en 'aandachtsbureaus' voor de komende inspectieronde vastgesteld. Het inspectieverslag wordt daarnaast toegezonden aan de betreffende bureauchef. De commissie gaat ervan uit dat naar aanleiding van de door de commissie opgestelde rapportages bureauchefs extra alert zijn op een gesignaleerde situatie of gang van zaken. Wanneer problemen zich blijven voordoen neemt de secretaris contact op met de bureauchef om dit te bespreken.

Periodiek voert de commissie een gesprek met de portefeuillehouder arrestantenzorg van de eenheid Den Haag om over beleidsmatige onderwerpen van gedachten te wisselen.

3 Ontvangst en rondleiding

Inspectiebezoeken¹

Binnen de eenheid Den Haag beschikken alle achttien² wijk- en districts bureaus van voormalig Haaglanden over zowel cellen met nachtverblijven als over ophoudboxen voor kortdurend verblijf. In totaal gaat het om 110 cellen en 57 boxen. De wijk- en districts bureaus van voormalig Hollands Midden beschikken enkel over ophoudkamers voor kortdurend verblijf (in totaal 35).

Daarnaast zijn er arrestantenhuizen/cellencomplexen in Den Haag, Delft, Gouda en Leiden. Het arrestantenhuis in Alphen is niet in gebruik.

De Vreemdelingenpolitie beschikt over 11 ophoudkamers, waaronder twee groepskamers en vier verhoorkamers.

In 2013 heeft de commissie 225 inspectiebezoeken bij de politie afgelegd, waarbij in totaal 748 ingesloten werden aangetroffen, waarvan er 50 minderjarig waren (7%). De commissie heeft met 307 (41%) van de ingesloten gesproken. 39 van die gesprekken waren met minderjarigen, 78% van het totaal aantal minderjarigen in de cel. Alleen die minderjarigen die in gesprek waren met hun advocaat zijn niet gesproken. De inspecties vonden plaats aan 28 wijkbureaus, de Vreemdelingenpolitie en de vier arrestantenhuizen/cellencomplexen van het hoofdbureau en de districts bureaus Delft, Leiden en Gouda. In november 2013 is ook de luchtplaats van het arrestantenhuis te Leiden geschouwd.

De commissie wordt over het algemeen goed ontvangen en begeleid. De wijkteams van de districten in voormalig Hollands Midden moeten wel nog wennen aan de onverwachte inspectiebezoeken en de werkwijze van de commissie. Soms kost het veel tijd om toegang en begeleiding te krijgen. Vooral in Alphen aan de Rijn was de ontvangst regelmatig stroef.

Op 6 november hebben leden van de commissie een grote ontruimingsoefening bijgewoond in het arrestantencomplex aan het hoofdbureau te Den Haag.

Bijeenkomsten

De commissie kwam in 2013 zes keer bij elkaar voor onderling overleg.

Tevens ontving de commissie in juni de heer E. Hengsdijk, chef van bureau Arrestantenzorg, en de heer L. Wiltenburg, chef Divisie operationele ondersteuning. Met hen werd van gedachten gewisseld over de verschillen in arrestantenzorg aan de bureaus en binnen het arrestantencomplex, en over de verschillen in de procedures in voormalig Haaglanden en Hollands Midden.

Voorzitter en commissielid J.H. la Rivière en secretaris hadden in januari 2013 kennismakingsgesprekken in Gouda en Leiden over de arrestantenzorg in Hollands Midden. In november hadden voorzitter en secretaris van de commissie een gesprek met mevrouw M. Leenders, portefeuillehouder bedrijfsvoering van het Bestuur van de Rechtbank, en in december 2013 met de heer R. Vriesde, portefeuillehouder arrestantenzorg van de eenheid Den Haag.

¹ In 2013 zijn geen transportmiddelen voor het vervoer van arrestanten geïnspecteerd. Ook is de spoorwegpolitie (Landelijk eenheid) dit jaar nog niet in de inspectie betrokken.

² Momenteel nog één wijkbureau meer, te weten bureau Karnebeek, dat samengevoegd zal worden met bureau Jan Hendrikstraat.

4 Registratie (arrestantenbord)

Het dienstdoende personeel moet activiteiten aangaande toezicht en verzorging registreren in BVH (arrestantenbord). Vastgelegd moet worden wanneer gecontroleerd is, wanneer eten en drinken is uitgereikt, advocatenbezoek heeft plaatsgevonden, nachtcontroles zijn geweest, een arts is gewaarschuwd, enzovoort. Dit wordt aangeduid met de term 'login'.

Bij brand of een andere calamiteit is het van levensbelang om te weten hoeveel arrestanten aanwezig zijn. Daarom moet het zogenoemde arrestantenbord te allen tijde zijn bijgewerkt.

Aanbevelingen vorig jaar

In het jaarverslag van 2012 verzocht de commissie zorg te dragen voor een zorgvuldige registratie in BVH van alle activiteiten aangaande arrestantenzorg

Bevindingen dit jaar

Er bestaan grote verschillen tussen voormalig Haaglanden en voormalig Hollands Midden in de mate waarop informatie wordt geregistreerd. De commissie heeft de indruk dat aan de bureaus van voormalig Hollands Midden geen registratie wordt bijgehouden van de verzorging, het waarschuwen van een advocaat enzovoort. Daardoor valt het voor de commissie slecht te controleren of bepaalde handelingen hebben plaatsgevonden. Zij kan klachten van de arrestant in de ophoudkamers over bijvoorbeeld geen eten of niet luchten zodoende niet checken. Als argument wordt door de wijkteams van voormalig Hollands Midden aangevoerd dat informatie over de ingeslotenen niet digitaal geregistreerd wordt omdat deze binnen zes uur worden overgebracht naar de cellencomplexen van Leiden of Gouda waar vervolgens de informatie wordt geregistreerd.

Bij de bevindingen van de commissie met betrekking tot het bijwerken van het arrestantenbord in de regio Den Haag zijn van voormalig Hollands Midden daarom alleen de arrestantenhuizen en districtsbureaus Leiden en Gouda meegenomen. Bij 21 van de 93 checks van het arrestantenbord bleek de login niet in orde te zijn (23%). Dit is een duidelijke verslechtering ten opzichte van 2012, toen bij politie Haaglanden bij 14% van de checks de login niet in orde was.

Daarbij gaat het vooral om de nachtcontroles aan de wijk- en districtsbureaus. Volgens de interne werkbeschrijving van Arrestantenzorg Den Haag moeten nachtcontroles elk uur plaatsvinden; wettelijk zijn nachtcontroles om de twee uur verplicht. Ook aan dat laatste wordt niet standaard voldaan. Vooral de wijkbureaus van de districten Den Haag Zuid en Den Haag Centrum vielen dit jaar uit de toon. De vereiste nachtcontroles vinden wel plaats in de arrestantenhuizen.

Aandachtspunt: Nachtcontroles

5 Huisvesting

De commissieleden kijken of de verblijfsruimtes en sanitair goed schoon worden gehouden en of de vuile was gescheiden wordt bewaard. De commissie noteert ook wanneer zij bekladdingen of beschadigingen die gevaar zettend zijn waarneemt. Incidenteel controleert de commissie de werking van de intercom.

Aanbevelingen vorig jaar

In het jaarverslag van 2012 deed de commissie de aanbeveling strenger toezicht te houden op de schoonmaak van in gebruik zijnde arrestantenverblijven in arrestantenhuizen en wijkbureaus, en in het bijzonder ervoor zorg te dragen dat in gebruik zijnde cellen en ophoudboxen daadwerkelijk dagelijks worden schoongemaakt. Ook vroeg de commissie om duidelijkheid en eenduidigheid over het gescheiden bewaren van vuile en schone was. Zij stelde voor hiertoe aan elk bureau een grote container met deksel te plaatsen.

Schoonmaak

Bij de inspecties in 2013 zijn 20 keer cellen en ophoudboxen niet schoon aangetroffen (11%), acht keer was dit het geval bij het sanitair (5%). Deze situatie is vergelijkbaar met 2012, toen bij tien procent van de controles cellen en boxen niet schoon waren en bij vier procent van de checks van het sanitair. 14 keer was de vuile was niet gescheiden van de schone opgeslagen (11% van het aantal checks).

De commissie concludeert dat inderdaad meer aandacht is besteed aan toezicht op de schoonmaak. Het Arrestantenhuis HB en bureau Delft doen het goed in vergelijking met vorig jaar. De tekortkomingen werden dit jaar geconstateerd verspreid over de wijkbureaus. De commissie vindt het argument in voormalig Hollands Midden dat het 'slechts ophoudkamers' zijn, niet valide. Ook ophoudkamers dienen schoon te zijn. De aanbeveling met betrekking tot het gescheiden opslaan van schone en vuile was is nog niet overal ter harte genomen. Aan districts bureau Gouda werden vuile dekens op een hoop in de hoek van een kamer aangetroffen.

Bekladdingen en beschadigingen

Meer dan vorig jaar werden bekladdingen en beschadigingen, die al dan niet gevaar zettend zijn, geconstateerd, namelijk bij 22 procent van de checks tegen 12 procent vorig jaar. In Gouda (arrestantencomplex en districts bureau) zijn eind 2013 alle cellen, ophoudkamers en cellengangen opgeknapt en geverfd. In Leiden zou dat ook moeten gebeuren.

Werking intercom

Drie keer (2%) constateerde de commissie dat de intercom niet goed functioneerde. In Alphen bleek de intercom al geruime tijd niet te werken en dat had men zo gelaten.

Wanneer de intercom wel functioneert komt het nogal eens voor dat er niet of traag op gereageerd wordt.

Aandachtspunten: Gescheiden bewaren van vuile en schone was
Schoonmaak bij de wijk- en districts bureaus
Functioneren intercom

6 Veiligheid arrestanten

Een arrestant heeft recht op veiligheid. Dit betekent dat de politie de plicht heeft om diegenen die aan haar zorg zijn toevertrouwd, veilige omstandigheden te garanderen. Toezicht op de veiligheid is voor een belangrijk deel een taak van professionele instellingen, zoals de Inspectie Bouw- en Woningtoezicht en de Brandweer.

De commissie beschikt niet over bijzondere expertise op het terrein van veiligheid, maar komt tijdens haar onaangekondigde bezoeken wel in aanraking met diverse aspecten van veiligheid.

Aanbeveling vorig jaar

In het jaarverslag 2012 deed de commissie de aanbeveling om bij de executieve medewerkers de kennis op te frissen over het verplichte afleggen van dienstwapen én pepperspray bij het betreden van ruimtes waar zich arrestanten bevinden (cel, cellengang, ophoudbox). In gesprek met de portefeuillehouder wees de commissie erop dat als gevolg van verbouwingen van wijkbureaus sommige ontruimingsplannen achterliepen bij de nieuwe situatie.

In voormalig Hollands Midden adviseerde de commissie dringend om regelmatig ontruimingsoefeningen te houden, om in de cellencomplexen noodplannen en verslag van gehouden ontruimingsoefeningen beschikbaar te hebben en om tijdens een ontruimingsoefening de control room voortdurend te bemensen.

Tevens beval de commissie aan om het toezicht op arrestanten in de ophoudkamers van Alphen aan de Rijn te waarborgen.

Afleggen dienstwapen en pepperspray

Overeenkomst tussen beide voormalige korpsen is dat in de arrestantenhuizen de arrestantenverzorgers ongewapend zijn, op de korte wapenstok na. Opvallend verschil is dat in voormalig Hollands Midden het transport van arrestanten eveneens geschiedt door ongewapende medewerkers.

In verband met de veiligheid van arrestanten en personeel dient het politiepersoneel aan de wijk- en districts-bureaus bij het betreden van van ruimtes waar zich arrestanten bevinden het dienstwapen en de pepperspray af te leggen. In voormalig Hollands Midden bleken politiemensen echter gewoon te zijn met vuurwapen en pepperspray naar de ophoudkamers te gaan, met het argument dat het slechts gaat om ophoudkamers. Dit vormt naar de mening van de commissie een onverantwoord veiligheidsrisico voor arrestanten en het betrokken politiepersoneel. Immers ook in ophoudkamers verblijven arrestanten.

In Zoetermeer wordt ook de cellengang betreden met vuurwapen en pepperspray met het argument dat de vuurwapenkluisjes op een andere verdieping zijn. Hetzelfde geldt voor Alphen aan de Rijn.

De aanvankelijke coulance in voormalig Hollands Midden in aanmerking genomen, constateerde de commissie bij het betreden van ruimtes waar ingesloten waren, dat in 17 procent van de gevallen dat hun begeleiders niet hun dienstwapen én pepperspray aflegden of dat pas deden na en opmerking hierover van de commissieleden. Ter vergelijking, in 2012 werd in vijf procent van de gevallen geconstateerd dat dienstwapen/pepperspray niet werd afgelegd.

Ontruimingsoefeningen en vluchtwegen/nooddeuren

Op grond van de Arbowet dient ieder bureau minimaal één keer per jaar een ontruimingsoefening te houden. Deze eis is niet specifiek gesteld aan politiebureaus (met arrestantenverblijven), maar geldt voor alle organisaties. Daarbij tellen echte ontruimingsoefeningen, bijvoorbeeld doordat het alarm afgaat omdat iemand rookt bij de sprinklerinstallatie, niet mee. Bij een oefening worden alle aspecten systematisch doorlopen, wat bij een echte

ontruiming niet noodzakelijk het geval hoeft te zijn. Ontruimingsoefeningen dienen geëvalueerd te worden. Vluchtwegen dienen goed te zijn aangegeven en nooddeuren moeten te allen tijde bereikbaar zijn.

Er bleken geen ontruimingsplannen te zijn bij de wijkteams en evenmin bij de arrestantencomplexen in Leiden en Gouda. Hoewel in voormalig Hollands Midden de laatste jaren wel ontruimingsoefeningen zijn gehouden in Leiden en Gouda, was men niet gewoon voor deze oefeningen een vast schema te hanteren. Na opmerkingen hierover van de commissie hebben in december 2013 ontruimingsoefeningen plaatsgevonden bij de bewaarplaatsen van Leiden en Gouda.

In voormalig Haaglanden zijn aan alle bureaus en cellenhuizen waar zich arrestanten zouden kunnen bevinden, ontruimingsoefeningen gehouden. In november waren leden van de commissie aanwezig bij de ontruiming van het arrestantencomplex aan het HB. Het ging om een grote oefening waaraan ook de brandweer deelnam. De oefening verliep naar de mening van de commissie professioneel. Bij deze oefening kwamen enkele aandachtspunten boven water, zoals de slechte C2000-verbindingen in de kelder van het gebouw.

Van elke ontruimingsoefening dient een evaluatieverslag te worden gemaakt. Hoewel het de commissie vorig jaar was opgevallen dat deze verslagen meestal snel na de oefening aanwezig zijn, constateerde de commissie dit jaar dat bij een derde van de controles (33%) de evaluaties van de laatste ontruimingsoefening er niet waren. Dat is tweemaal zo vaak als vorig jaar.

Vluchtwegen en nooddeuren zijn doorgaans goed in orde. Vier keer constateerde de commissie dat een nooddeur geblokkeerd was (3%).

Bedrijfshulpverlening

De commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop bedrijfshulpverlening (BHV) is georganiseerd in voormalig Haaglanden. Er zijn ook hier nog grote verschillen tussen de voormalige regio's ten aanzien van organisatiegraad en werkwijze. De commissie verwacht dat met voortvarendheid wordt gewerkt aan het verkrijgen van dezelfde kwaliteit in voormalig Hollands Midden. De commissie acht het van belang dat de lijn die ingezet is door de regionale coördinator BHV wordt gecontinueerd.

Brand- en schroeiplekken en gevaarlijk of scherp materiaal

Roken in de cel is niet toegestaan en arrestanten mogen geen aansteker bij zich hebben. Om (zelf)verwondingen te voorkomen mag er geen gevaarlijk of scherp materiaal aanwezig zijn.

Bij negen van de 108 checks (8%) constateerde de commissie brand- en schroeiplekken in de cel. Dit betekent dat de arrestant ondanks foullering toch een aansteker of lucifers had weten binnen te smokkelen. De commissie realiseert zich dat foullering slechts aan het lichaam kan plaatsvinden, zodat aanstekers niet altijd gevonden kunnen worden. Het verdient daarom aanbeveling om vaker visueel te controleren.

Veertien keer was gevaarlijk of scherp materiaal in de cel aanwezig (15%). Vorig jaar was dat zeven keer bij een groter aantal checks (6%).

Suïcidepogingen

In 2013 zijn in de regio Den Haag drie pogingen tot zelfdoding gedaan door ingeslotenen. Eén in het arrestantenhuis aan het hoofdbureau in Den Haag, één in het arrestantencomplex in Leiden en één aan wijkbureau Leidschendam-Voorburg.

De commissie heeft kennis genomen van het rapport 'Het overlijden van Alexander Dolmatov' en wacht de aanbevelingen en maatregelen die daaruit voortvloeien, af.

Oogdouches

Om legionella te voorkomen moeten de oogdouches regelmatig worden doorgespoeld. Eén keer per week doorspoelen is voldoende. Het doorspoelen van de oogdouches is een aanhoudend punt van zorg voor de commissie en voor zover mogelijk wordt dit bij de meeste bezoeken (80%) gecheckt.

Dit jaar constateerde de commissie op basis van de doorspoellijsten dat het doorspoelen van de oogdouches bij een vijfde van de checks (19%) niet tijdig gebeurde. Dat is slechter dan vorig jaar toen het bij 12,5 procent niet tijdig was gebeurd.

In voormalig Hollands Midden worden de oogdouches niet structureel doorgespoeld, en als het structureel gebeurt niet frequent genoeg (maandelijks of eens per zes weken). Er lijkt wel enige verbetering te zijn hierin na opmerkingen van de commissie, maar het is nog onvoldoende.

In voormalig Haaglanden vormen de Vreemdelingenpolitie en de bureaus Scheveningen en Wassenaar de hekkensluiters.

Voedselopslag

De commissie constateert dat de voorraad doorgaans op orde is en dat de aanwezige maaltijden van ruim voor het verstrijken van de houdbaarheidsdatum zijn.

Toezicht

Camera's in cellen mogen alleen in bijzondere gevallen in verband met de veiligheid arrestant aan staan. Aan de meeste wijk- en districts bureaus van voormalig Hollands Midden is doorlopend sprake van cameratoezicht in de ophoudkamers. Hoewel de commissie er meermalen op gewezen heeft dat een wettelijke basis hiervoor ontbreekt, heeft men hierin nog geen wijziging gebracht. De commissie is van oordeel dat de politie bij uitstek het orgaan is dat zich aan de wet moet houden, zodat ofwel de benodigde juridische grondslag moet worden gecreëerd ofwel de camera's alleen in werking zijn als de arrestant daarvoor toestemming heeft gegeven.

Aan districts bureau Leiden en Gouda blijken arrestanten in de ophoudkamers die door andere teams zijn binnengebracht, niet in de gaten te worden gehouden. De gangbare opvatting lijkt te zijn dat de verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het aanleverende team. De arrestanten zitten in de ophoudkamers zolang de rechercheurs met ze bezig zijn. Het kan in de praktijk echter enige tijd duren voor ze voorgeleid worden aan de Hulpofficier van Justitie. In voormalig Hollands Midden is er slechts één HOvJ van dienst per district. In voormalig Haaglanden is er aan elk wijkbureau een HOvJ aanwezig. Dit is voor de commissie een punt van aandacht en zorg.

Het houden van regelmatige nachtcontroles is, zoals eerder gezegd, een punt van aandacht. Dit is eenmaal per uur vereist. Dat gebeurt bijna nergens. Vaak blijkt men niet van deze vereiste op de hoogte te zijn.

Aandachtspunten: afleggen dienstwapen en pepperspray;
                                 ontruimingsoefeningen in voormalig Hollands Midden;
                                 aanwezigheid gevaarlijk/scherp materiaal in arrestantenverblijven
                                 doorspoelen oogdouches
                                 cameratoezicht zonder wettelijke basis
                                 regelmatige nachtcontroles

7 Zorg en bejegening

Het houden van toezicht op de behandeling en verzorging van de arrestanten is een kerntaak van de commissie. Om die reden wordt bij elke inspectie getracht een kort gesprek te voeren met een of meer mensen die in de cel of ophoudbox verblijven. Aan de orde komt de bejegening door het personeel, het aangeboden krijgen van eten en drinken, het ontvangen hebben van de huisregels en van een kopie van de fouilleringslijst, het aangeboden krijgen van beddengoed. Ook wordt gevraagd of de arrestant gelegenheid heeft gekregen om te douchen en te luchten en of medische zorg is aangeboden. De uitspraken van de ingeslotenen worden voor zover mogelijk gecheckt in BVH.

In uitzonderingsgevallen kan een arrestant in een cel onder cameratoezicht worden geplaatst, namelijk bij suïcidegevaar en ander gedrag dat gevaar kan opleveren. In alle gevallen is toestemming van de (H)OvJ vereist. Camera's dienen niet uit gewoonte te lopen. Loopt de camera wel, dan dient de ingeslotene daarover vooraf te worden ingelicht.

Aanbevelingen vorig jaar

In het jaarverslag van 2012 deed de Commissie vier aanbevelingen die betrekking hadden op de zorg voor en bejegening van arrestanten: observatiecellen voorzien van een pictogram zodat de arrestant altijd weet wanneer hij of zij in een observatiecel zit; de werkinstructie voor het verstrekken van beddengoed aan arrestanten af te ronden en met het oog op de hygiëne bij een matras ten minste een laken te verstrekken; beter toezicht te houden op naleving van de regels inzake foullering; beter toezicht te houden op het uitreiken van de huisregels en deze in verschillende talen onder handbereik te hebben.

Aanbieding eten en drinken

Het aanbieden van eten en drinken gebeurt doorgaans goed. Niettemin had in 2013 tien procent van de ingeslotenen hier klachten over, een kleine stijging ten opzicht van de zeven procent van vorige jaar.

Aanbieding medische zorg

Het aanbieden van medische zorg is 43 keer gecheckt. Vier keer hadden ingeslotenen klachten dat medische zorg niet of pas na herhaald vragen werd aangeboden. In één geval had de GGD geweigerd hiervoor te komen omdat de ingeslotene eerder die week al gecontroleerd was.

Observatiecel

De meeste observatiecellen zijn thans voorzien van een pictogram zodat de arrestant altijd kan weten wanneer hij of zij in een observatiecel zit. Niettemin dient de ingeslotene ervan op de hoogte te zijn als de camera aan staat. In voormalig Haaglanden is wat dat aangaat een grote verbetering te zien ten opzichte van vorig jaar. In 2013 constateerde de commissie slechts twee keer bij 26 checks (8%) dat een arrestant in de observatiecel was ondergebracht zonder dat deze hierover was ingelicht. In 2012 was dat nog bij een kwart van 80 checks het geval.

Huisregels

Aan sommige bureaus zijn de huisregels achter het ruitje van de cel geplaatst, aan enkele andere bureaus op de celdeur geplakt. Dat is op zich goed, maar niet voldoende wanneer de arrestant de Nederlandse taal niet machtig

is, hetgeen vaak het geval is. Wanneer er geen huisregels waren in de taal die de arrestant sprak, vroeg de commissie de ingeslotene of de huisregels waren uitgereikt. Bij meer dan de helft van de checks (54%) was dit niet het geval. Vooral de bureaus De Heemstraat en Delft blijven nogal eens in gebreke.

Fouillering

Bij fouillering is de regel dat een arrestant een afschrift ontvangt van de lijst met door de politie ingenomen geld en goederen en een strip van de seal bag waarin geld en goederen zijn opgeborgen.

In de praktijk blijft dit regelmatig achterwege of gebeurt pas als de arrestant naar de bewaarplaats gaat omdat deze daar anders niet geaccepteerd worden.

In 2013 heeft de commissie 21 keer geconstateerd (40% van de 52 checks) dat geen kopie van de fouilleringslijst en/of strip seal bag is ontvangen.

Dit onderwerp is zowel in 2011 als in 2012 besproken met de toenmalige portefeuillehouders. Er lijkt onvoldoende verbetering in op te treden. De wijze waarop met fouillering wordt omgegaan, blijft een punt van aandacht.

Beddengoed

De regels met betrekking tot het al dan niet verstrekken van lakens, dekens en matras zijn onduidelijk. Dit probleem speelt alleen aan de wijk- en districts bureaus van voormalig Haaglanden omdat daar ook nachtverblijven zijn. Elk jaar weer worden grote verschillen in handelwijze geconstateerd. In een gesprek hierover in 2012 zei de toenmalige portefeuillehouder van Haaglanden dat elke arrestant, die wordt ingesloten voor de nacht, een matras en lakens en dekens hoort te ontvangen. Vanaf 22.00 uur kunnen deze worden uitgereikt. Het is niet de bedoeling dat arrestanten overdag matrassen, lakens en dekens krijgen. Toegezegd werd dat er in 2012 een nieuwe werkinstructie zou komen. In 2013 heeft de commissie hiervan nog steeds niets vernomen.

In 2013 constateerde de commissie bij veertien procent van de checks dat de verstrekking van beddengoed niet in orde was. Vorig jaar ging het om negen procent.

Aan districts bureau Gouda trof de commissie enkele duidelijk gebruikte dekens aan in een hoek van de verhoorkamer. De commissie kreeg de indruk dat deze dekens voor verschillende ingeslotenen hergebruikt werden.

Aanbieding luchten

Over het (niet) aanbieden van luchten hadden in 2013 negen ingeslotenen een klacht, 18 procent van de keren dat ernaar gevraagd werd. Beduidend meer dan vorig jaar toen het nog om vijf procent ging.

Bejegening algemeen

De manier waarop arrestanten persoonlijk worden benaderd, wordt over het algemeen als goed ervaren door de arrestanten.

Aandachtspunten: Fouillering;
Verstrekking beddengoed;
Huisregels.

8 Aanbevelingen voor politie Den Haag

1. De commissie beveelt aan bij de executieve medewerkers de kennis op te frissen over het verplichte afleggen van dienstwapen én pepperspray bij het betreden van ruimtes waar zich arrestanten bevinden (cel, cellengang, ophoudbox). Vooral het niet afleggen van de pepperspray is een probleem.
2. De commissie beveelt aan zorg te dragen voor een zorgvuldige registratie in BVH van alle activiteiten aangaande arrestantenzorg.
3. De commissie beveelt aan doorlopend cameragebruik zonder juridische grondslag per direct te beëindigen.
4. De commissie beveelt aan toezicht te houden op het wekelijks doorspoelen van de oogdouches.
5. De commissie beveelt aan waar arrestanten verblijven in de nacht ten minste eenmaal per twee uur een controleronde te maken.
6. De commissie beveelt aan ook in de districten Leiden-Bollenstreek en Alphen aan de Rijn-Gouda ontruimingsplannen te maken of te vernieuwen, en minstens eenmaal per jaar een ontruimingsoefening te houden in alle vestigingen waar arrestanten verblijven.
7. De commissie beveelt aan strenger toezicht te houden op de schoonmaak van arrestantenverblijven in arrestantenhuizen en wijkbureaus, en in het bijzonder ervoor zorg te dragen dat in gebruik zijnde cellen en ophoudboxen daadwerkelijk dagelijks worden schoongemaakt.
8. De commissie beveelt aan duidelijkheid en eenduidigheid te bevorderen over het gescheiden bewaren van schone en vuile was. Zij stelt voor hiertoe aan elk bureau een grote container met deksel te plaatsen.
9. De commissie beveelt aan helderheid te verschaffen over het verstrekken van beddengoed aan arrestanten en te voorkomen dat aan arrestanten gebruikte dekens worden uitgereikt.
10. De commissie beveelt aan beter toezicht te houden op naleving van de regels inzake fouilleren, waaronder de registratie van de goederen in BVH, de ondertekening van de fouilleringslijst, en het verstrekken van een kopie van de fouilleringslijst en van de strip van de seal bag aan de arrestant.

9 Bevindingen Paleis van Justitie

Algemeen

In 2013 zijn aan het Paleis van Justitie zes inspectiebezoeken afgelegd. Bij vijf van deze bezoeken werden arrestanten aangetroffen. Het aantal ingesloten was samen 41, waarvan er drie minderjarig waren (7%). Met tien van de 41 ingesloten is gesproken (24%). Eén van de drie minderjarigen ingesloten is gesproken.

Bevindingen veiligheid

De cellen in het Paleis van Justitie zijn eind 2013 opnieuw geschilderd. Bij het laatste inspectiebezoek van de commissie, op 23 december 2013, zag alles er schoon en netjes uit.

In het Paleis werden bij eerdere inspecties altijd brand- en schroeiplekken aangetroffen. Dit betekent dat de arrestant ondanks fouillering toch een aansteker of lucifers had weten binnen te smokkelen. De commissie realiseert zich dat fouillering slechts aan het lichaam kan plaatsvinden, zodat aanstekers niet altijd gevonden kunnen worden. De commissie vindt dit een zeer groot veiligheidsrisico.

Schoonmaak

Bij twee van de zes inspectiebezoeken werd geconstateerd dat de schoonmaak van arrestantenverblijven te wensen overliet. Dat was het gevolg van een grote staking onder het personeel waarbij het Paleis van Justitie een van de locaties was waar langdurig niet werd schoongemaakt.

Pilot transport

In 2013 heeft een pilot plaatsgevonden waarbij de arrestanten vanuit het land werden vervoerd naar de Penitentiaire Inrichting in Alphen aan de Rijn en vandaaruit ongeveer een halfuur vóór de geplande aanvang van hun zitting werden overgebracht naar het Paleis van Justitie. Dat heeft het gedwongen verblijf in de zeer kleine cellen (zonder de mogelijkheid van luchten) aanzienlijk verkort.

De Commissie betreurt het zeer dat de pilot niet is omgezet in een vaste werkwijze, als gevolg van onduidelijkheid over wie de financiën voor zijn rekening neemt.

Ontruimingsoefeningen

In augustus heeft aan het Paleis van Justitie een grote ontruimingsoefening plaatsgevonden. Daaraan heeft de brandweer echter niet deelgenomen. De commissie beveelt aan bij volgende grote ontruimingsoefeningen wel de brandweer te betrekken, omdat uit oefeningen elders is gebleken dat hierdoor onverwachte aandachtspunten aan het licht kunnen komen.

Bejegening algemeen

De sfeer in het Paleis van Justitie is ondanks de hectiek altijd rustig, de medewerkers ogen ontspannen en de bejegening is altijd vriendelijk.

	Aantal inspecties	Aantal ingesloten	Minderjarigen	Aantal gesproken	Minderjarigen gesproken	Arrestantenbord	Cellen/boxen schoon	Sanitair schoon	Vuile was gescheiden	Beschadigingen / bekladdingen	Werking intercom	Dienstwapen/pepperspray	Vluchtwegen/nooddeuren	Ontruimings-oefening	Brand- en schroeiplekken	Gevaarlijk of scherp materiaal	Doorspoelen oogdouches	Voedselopslag	Eten/ drinken aangeboden	Camera-observatie	Medische zorg aangeboden	Huisregels ontvangen	Kopie fouillering ontvangen	Beddengoed aangeboden	Wassen/douche aangeboden	Luchten aangeboden	Bejegening algemeen			
District C							HUISVESTING					VEILIGHEID ARRESTANTEN					ZORG EN BEJEGENING													
Laak	10	32	1	19	0	4	3	1	1			2					1		1	1	1	1	2	1	1	1	1	2		
Beresteinlaan	9	14	0	11	0	1		1				1		0						2			2					1		
Zuiderpark	9	26	1	12	1	2	2	2		1	1						1				1		3			3	1	1	1	
Ypenburg/Leidschenvveen	4	0								3					1	1	2													
District D																														
Zoetermeer	6	18	1	10	1					1		1											3	1		1				
Leidschendam/ Voorburg	5	10	0	6	0							2											1							
Wassenaar	7	2	0	1	0										1	1	3	1												
Pijnacker/ Nooddorp	4	0	0	0					1	1					1	1	2													
District E																														
Rijswijk	10	14	2	10	2						1	2		1	1								2			3	2	1	1	
Westland	9	12	3	9	3					1		1	1		1	1	1					2			3	2	1	3	2	
Delft	14	31	2	22	1	3	3	1				1		2	1	1	1					2			8	4	1	2	1	2
District F																														
Bollenstreek Noord	1	0															1													
Katwijk	0																													
Noordwijk	6	1	0	0	0									3	1	2														
Leiden Noord	0																													
Leiden	7	42	4	19	3	1	1		1	2				1	1	1	1	1								3				
Leiden Zuid	1	0																												
District G																														
Alphen aan den Rijn	5	3	1	3	1		1				1	3		3			4	1								1				
Kaag & Braassem	1													1													2			
Gouda	3	2	0	2	0		1							1	1	2														
Maddinxveen	1													1	1	1														
Krimpenwaard	1	0												1	1	1														

Paleis van Justitie	Aantal inspecties	6	41	3	10	1	1	6	5	1	4	4	4	1	4	1	5	5	2	2	5	0	2	2	1	2	1	-	4
	Aantal checks Paleis							2									4	1											
Aantal keren niet in orde								4									4	1											
% van aantal checks								100									80	20											
								HUISVESTING				VEILIGHEID				ARRESTANTEN				ZORG EN BEJEGENING									
								Cellen/boxen schoon	Sanitair schoon	Vuile was gescheiden	Beschadigingen / bekladdingen	Intercom	Afleggen dienstwapen	Vluchtwegen/ nooddeuren	Evaluatie oefening	Brandsporen	Gevaarlijk of scherp materiaal	Doorspeelen oogdouches	Vorraad en maaltijden	Aanbieding eten/ drinken	Cameracel	Medische Zorg	Ontvangen huisregels	Ontvangen kopie fouillering	Aanbieding beddengoed	Aanbieding wassen/douchen	Aanbieding luchten ¹	Bejegening algemeen	

¹In het Paleis van Justitie is luchten niet mogelijk.

